

מסורת הש"ס

א) וכן נראה...
ב) וכן נראה...
ג) וכן נראה...
ד) וכן נראה...
ה) וכן נראה...
ו) וכן נראה...
ז) וכן נראה...
ח) וכן נראה...
ט) וכן נראה...
י) וכן נראה...

הגהרות הגר"א
(א) כפי המלחמה המקראית

מוסף רש"י

אל מלך נאמן...
על טוהא שאזל אל מלך...
באמרו ושבנו מיני...
במלחמת שלשים ואחד...
מלכים...
אחיות המלכים...
שמות ז' א'

חלק פרק אחד עשר סנהדרין

קיא

עין משפט
גר מצוה

מאי אמן... כעשוני על כל זכרה וזכרה...
יראת שמים... אל מלך נאמן...
שמשיר אפילו חק אחד...
למריסו... אין הקב"ה רוצה שתהא דן...
פי שנים כה יכרתו ויגועו והשלישים...
יוסר כה אמר ר"ל שלישי של שס...
שנ' חלקים של כל העולם היו...
נכרתים וכלק ג' יוסר בה ואזכה...
חלק שלישי כל שליטות שיש לשלש...
אז משלשין שמה נפרדו כל העולם...
וג' ננים היו לו הרי שלישי בניו שס...
ושלישי של שס הוא ארפכשד כדכתיבי...
בני שס עילס ואשור וארפכשד ווד...
וארס ומקמחא מורעו של ארפכשד...
היה שחרית הואיל וישאל יולאס...
ממנו ושלישי של ארפכשד שהוא...
שלישי של שס שהוא שלישי של נח...
יוותר וכל העולם יכרת ולדברי ר"ל...
נמלאו ישראל מתמעטין ביותר...
שמארכשד ילאו ישראל מדכתיבי כפי...
(נח) ארפכשד הוליד את שלח ושלח...
הוליד את ענר וענר הוליד את...
פלג עד אברהם וכשאהה מחלק...
לג' חלקים זרעו של ארפכשד כנון בני...
ישראל וישמעאל שכן שלח אברהם...
ובני לוט ובני הכנ"ן וכן שאר האומות...
שילא ממנו לג' חלקים שמה ישראל...
היו מרויני וקרויני להיות כנגד כולם...
ולא ייעו כל רוע ארפכשד להיות פי...
שנים אלה"כ ישראל משלימין רובן...
או חזין ונמלאו ישראל מתמעטין...
בחקן פי שנים: לא נישא ליה...
למריסו: והקב"ה שמה שמתמעט...
אזון כל כך אלה אפילו שלישי של נח...
כלומר מכל בני נח דהיינו מכל העולם...
כולו יותר השלים ומקמחא אזון...
חלק הג' שישאל בו יהיה שחרית...
ואס אין ישראל ששולל כל כך להיות...
אחד מג' שנעולם יהיו הגרים וחסדי...
עובדי כוכבים) להשלים לשלישי ואס...
הם מרויני להיות יוסר מחלק...
השלישית ימעטו קנה ומ"מ לרבי...
יוחנן אין ישראל מתמעטין כל כך...
כמו לדברי ר"ש כן לקיס מ"ר. ל"א...
שלישי של שס והשלישית משמע שני...
שליש לכן שאלה שלישי של שס...
שלישי לשס וכתיבי ובני שס עילס...
ואשור וארפכשד וישאל מהארכשד...
הוא ושלישית מהארכשד שהוא שלישי...
לשס יוסר היינו שלישי מישאל...
אלה שלישי שלישי של נח כלומר כולו...
ארפכשד יוסר בה שהוא שלישי שלישי...
של נח דשס היה בן שלישי של נח...
כדכתיבי (בראשית י') ובני נח שס חס...
ויפת ארפכשד שלישי לשס ועיקר...
דכתיבי כדכתיבי: שלח ימלטו אלה...
אחד מעיר ושנים ממשפחה:

מאי אמן א"ר חנינא *אל *מלך נאמן ילכו
הרחיבה שאול נפשה ופעה פיה לבלי חוק
אמר ר"ל למי שמושייר אפי' חוק אחד *א"ר
יוחנן *לא נישא למרייהו דאמרת להו הכי
אלא אפי' לא למד אלא חוק אחד וא' (שנאמר)
ויהוה בכל הארץ נאם ה' פי שנים בה
יכרתו ויגועו והשלישית יותר בה אמר ר"ל
שלישי של שס *אל רבי יוחנן לא נישא
למרייהו דאמרת להו הכי אלא אפי' שלישי
של נח *כי אנכי בעלתי בכס ולקחתי אתכם
אחד מעיר ושנים ממשפחה אמר ר"ל
דברים ככתבן *אל ר' יוחנן לא נישא ליה
למרייהו דאמרת להו הכי אלא אחד מעיר
מזכה כל העיר כולה ושנים ממשפחה מוכין
כל המשפחה כולה יתיב רב כהנא קמיה
דרב ויתבי וקאמר דברים ככתבן *אל רב
לא נישא ליה למרייהו דאמרת להו הכי אלא
אחד מעיר מזכה כל העיר ושנים ממשפחה
מוכין כל המשפחה חייה הרוה קא חייף
רישיה וסליק ויתבי קמיה דרב *אל ואלא
תמצא בארץ החיים *אל מילת קא לייטא
לי *אל קרא קאמינא לא *תמצא תורה כמי
שמחיה עצמו עליה תניא רבי סימאי אומר
נאמר *ולקחתי אתכם לי לעם ונאמר
והבאתי אתכם מקיש יציאתן ממצרים
לביאתן לארץ מה ביאתן לארץ שנים מס'
ריבוא אף יציאתן ממצרים שנים מס' ריבוא
אמר רבא וכן לימות המשיח שנא' *ועתה
שמה כימי נעוריה וכיום עלותה מארץ
מצרים תניא אמר ר' אלעזר ברבי יוסי
פעם אחת נכנסתי לאלכסנדריא של מצרים
מצאתי זקן אחד ואמר לי בא ואראך מה
עשו אבותי לאבותך מהם טבעו בים מהם
הרגו בחרב מהם מעכו בכזון ועל דבר זה
נענש משה רבינו שנא' 'במאן באתי אל
פרעה לדבר בשמך הרע' לעם הזה אמר לו
הקב"ה חבל על דאבדון ולא משתכחין הרי
כמה פעמים נגליתיו על אברהם יצחק ויעקב
באל שדי ולא הרירו על מדותי ולא אמרו
לי מה שמך אמרתי לאברהם *קום התהלךך
בארץ לארצה ולרחבה כי לך אתננה *בקש
מקום לקבור את שרה ולא מצא עד שקנה
בד' מאות שקל כסף ולא הרירו על מדותי
אמרתי ליצחק *גור בארץ הזאת ואהיה
עמך ואברכך בקשו עבדיו מים לשתות ולא
מצאו עד שעשו מריבה שנאמר *ויריבו רועי
גר עם רועי יצחק לאמר לנו המים ולא
הררה אחר מדותי ליעקב *הארץ אשר עליה לך
אחננה במקום לנועו והאלו ולא מצא עד
הררה אחר מדותי ולא אמרו לי מה שמך
'הוצל לא הצלת את עמך' *עתה תראה
אתה רואה במלחמת שלשים ואחד מלכים
'גמלא אמר אך אפים ראה ורבנן אמרי
'אמת ראה: תניא כמ"ד אך אפים כשעלה
למרום מצאו להקב"ה שיושב וכותב אך אפים
אמר לו אף לרשעים *אל רשעים יאבדו *אל
השתא חיות מאי רמבעי לך כשחטאו ישראל
אמר לו לא כך אמרת לי אך אפים לרשעים
אמר

ואתכם לי לעם וכתיבי נכריה והכאתי
אתכם אל הארץ: מה ביחסם לארץ
שנים מס' רבוא. שלח נשתייר מס'
רבוא שילאו ממנרים אלה ב' אנשים
יהושע וכלק דלמריין כדכתיב נחמל
כפי' יש נחלין (דף קכא.) לא נזורה
גזרה לא נפתח מ' ולא ביותר מס'
שנה כהן נמי ששים רבוא שמתנו
כמדבר לא אשחזו לא פמות מנן כי
שנה יותר מס': אף ייאתן ממנרים
שנים מס' רבוא. שמל כ' רבוא
שהיו נמנרים לא נשתייר מס' אלה
שנים כלקד וזמות שנים של כ' רבוא
עלן נלס' רבואות שילאו אחד מס' רבוא
רבוא שהיו כהן) והשאר מהו כולם
כשגמט ימי אפילה שלח יהו מנרים
רואין כמפתח של ישראל: וכן ליתוס
המשיח. שלח ישרו מל כ' רבוא
אלה ב': ונעספ שמה כימי נעוריה
ויכוס עלותה מארץ מצרים. עניים
ושפלים יהו כימי עלותה מארץ
מצרים: מעכו כזנין. היו כזנין אותם
בנקוס לבנים: ועל דבר זה נעספ
משה רבינו. שכשרטע שנעשה לישאל
כך התמלי להמרתם וללהיכר לפני
הקב"ה אמר משה לפני הקב"ה ומאו
כתיב: אל חבל על דאבדון ולא
משתכחין. הפסד גדול יש על גדולים
שאבדו וימי יכול למנוח חסידים
אחרים כמותם שאין אותה כדכתיב
ויצחק ויעקב שלח הרהרו אחרי
מדותי: אל שדי. שאמרתי לו אני
אל שדי פרה ורכה וגו' (בראשית לה)
אני אל שדי המהלך לפני יהוה מתיים
(שם יד) והיימי מנתימו שכל א"י
לו ולכניו ולא אמרו מה שמך כמו
שעשית אותה: *כפחלס אמרס על
מס שמך. ועכשוו להררת על
מדותי ואמרת הלל לא הללת את
עמך: לנעווע אהלו. כמו (ויעווע)
אהלי אפדנו (דניאל יא) ולשון נעיתה
שיין כהיל: עתה שמה. הפסע
מראה נפלאות שאני עושה להם:
מס רבס. על חיזה מדה (אמת)
של י"ג (מדות) ראה והשתמוה:
אמר רבס. כמדותיו שנקרה אמת
וגמירא אס ממייכו כלייה אס
הוא דן אותן כדן גמור ומייקר
והתפלל עליהם שלא יהא דן אותן
לפי מעשיהם: ה"ג. פניא כמ"ד
אך אפים רבס דניא כשעלה משס
למרוס וכו' אמר לו רשעים יאבדו.
ולא יהיה לך אך אפים עליהם:
אמר לו. הקב"ה לא כן אמרת
אך אפים לרשעים ולא לרשעים:
אמר

1. לכן הדין...- 2. והיה בכל הארץ...- 3. שוכו כיום...- 4. לא דע אנש...- 5. ולקחתי אתכם...- 6. ויהוה...- 7. והוא בא...- 8. קום התהלך...- 9. וישך...- 10. והיבו רעי...- 11. וזהו...- 12. ויאמר...- 13. ויפחד...- 14. והעבר...- 15. ויקרא...- 16. ועתה...- 17. שמואל...

שמואל ז' א'
אריזה ושתתח

שמואל ז' א'
העבר ז' על פניו

ויקרא ז' אל רוחם

ועתה אך אפים רבס
זקמת